

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 458/2010-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti JUDr. M. J., P., zastúpenej JUDr. K. H., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. M. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009 p o r u š e n é b o l o .

2. JUDr. M. J. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. M. J. v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 458/2010-11 zo 7. decembra 2010 prijal na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. M. J., P. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že v konaní o zaplatenie mzdových nárokov v sume 5 650,40 € s príslušenstvom a náhradu trov konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 136/2005 naďalej dochádza k priet'ahom. Hoci návrh podala ešte 10. mája 2005, okresný súd v merite veci dosiaľ právoplatne nerozhodol, naopak, správa sa voči nej obštrukčne, keďže zbytočne nariaďuje pojednávania, koná bez prípravy, neefektívne, vyzýva ju na odstránenie neexistujúcich nedostatkov podania, resp. hrozí jej bez objektívnych dôvodov poriadkovou pokutou. Sťažovateľka preto žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 porušil jej

základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a aby jej priznal finančné zadost'učinenie v sume 3 319,39 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 305,54 €.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 136/2005 vyplýva, že po vydaní uvedeného nálezu ústavného súdu boli vo veci vykonané tieto úkony:

Dňa 26. februára 2009 okresný súd rozsudkom č. k. 18 C 136/2005-217 rozhodol, že Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“), je povinná zaplatiť s'ťažovateľke (žalobkyni) sumu 663,88 € s príslušenstvom; vo zvyšku žalobu zamietol; žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Dňa 31. marca 2009 s'ťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej bol návrh zamietnutý, ako aj v časti náhrady trov konania.

Dňa 14. apríla 2009 žalovaná podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

Dňa 22. mája 2009 okresný súd vyzval účastníkov konania na vyjadrenie k odvolaniam.

Dňa 28. mája 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie s'ťažovateľky.

Dňa 22. júla 2009 bola vec predložená Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením č. k. 6 Co 250/09-259 z 30. septembra 2009 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, ktorou bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, a v časti trov konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie; odvolanie žalovanej odmietol.

Dňa 6. októbra 2009 bola vec predložená okresnému súdu.

Dňa 7. októbra 2009 okresný súd určil termín pojednávania na 3. december 2009.

Dňa 6. novembra 2009 s'ťažovateľka ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní a požiadala, aby súd vec prejednal a rozhodol v jej neprítomnosti.

Dňa 25. novembra 2009 žalovaná podala dovolanie proti uzneseniu krajského súdu.

Pojednávanie zvolané na 3. december 2009 bolo pre neprítomnosť účastníkov konania odročené na 11. február 2010.

Dňa 18. januára 2010 s'ťažovateľka ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu plánovanej a vopred objednanej kontroly u zubného lekára a požiadala o určenie nového termínu pojednávania, ktoré následne okresný súd určil na 16. marec 2010.

Na pojednávaní konanom 16. marca 2010, ktorého sa zúčastnili obaja účastníci konania, okresný súd vypočul svedka a pojednávanie odročil na 8. apríl 2010.

Dňa 19. marca 2010 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k svedectvu svedka, ktoré bolo následne zaslané žalovanej.

Pojednávanie zvolané na 8. apríl 2010 bolo odročené na 25. máj 2010, účastníci konania neboli prítomní.

Dňa 8. apríla 2010 okresný súd vyzval sťažovateľku na doplnenie podania.

Dňa 16. apríla 2010 okresný súd vyzval Okresný súd Trenčín a Okresný súd Prievidza na oznámenie stavu nevybavených vecí jednotlivými sudcami v agende „C“.

Dňa 3. mája 2010 boli okresnému súdu doručené odpovede dožiadaných súdov.

Dňa 3. mája 2010 bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľky.

Dňa 10. mája 2010 okresný súd uznesením č. k. 18 C 136/2005-348 prerušil konanie do rozhodnutia ústavného súdu vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 18 C 35/2007. Z tohto dôvodu bol zrušený aj termín pojednávania určený na 25. máj 2010.

Dňa 27. mája 2010 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o prerušení konania.

Dňa 28. júna 2010 okresný súd uznesením č. k. 18 C 136/2005-354 zrušil uznesenie o prerušení konania.

Dňa 23. augusta 2010 okresný súd uznesením č. k. 18 C 136/2005-357 prerušil konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b) druhej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) do zaujatia stanoviska ústavného súdu a návrh postúpil ústavnému súdu.

Dňa 17. septembra 2010 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o prerušení konania.

Dňa 13. októbra 2010 bola vec predložená krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 4 Co 399/2010-365 z 30. septembra 2011 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil aj tým, že okresným súdom tvrdené porušenie ústavnej povinnosti... žiadnym spôsobom nebolo vysvetlené a že jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr. 3801/2011 z 30. novembra 2011 vyjadrila predsedníčka okresného súdu, v ktorom uviedla, že „súd nepostupoval podľa uznesenia č. k. 18 C 136/2005-357 zo dňa 23. augusta 2010, ktorým súd prerušil konanie, a nepostúpil vec Ústavnému súdu Slovenskej republiky, nakoľko

uznesenie nenadobudlo právoplatnosť. Uznesenie bolo odvolacím súdom zrušené, vo veci sa bude ďalej konať.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazuje postupovať v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Ústavný súd sa podrobnejšie hodnotením veci podľa týchto troch kritérií už zaoberal a nálezom č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prierahov.

Ústavný súd konštatuje, že trvanie napadnutého konania vzhľadom na jeho predmet, t. j. viac ako 6 rokov, je samo osebe celkom jednoznačne neprimerané a ako celok ho možno považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne napr. IV. ÚS 260/04, III. ÚS 262/07, II. ÚS 3/09, III. ÚS 254/09). Takáto

zdlhavosť konania totiž predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).

Ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že je profesnou povinnosťou zákonného sudcu zákon nielen poznať, ale ho aj správne aplikovať. V danom prípade okresný súd preukázal hrubú neznalosť procesného postupu vo veci, čo z jeho strany mohlo viesť aj k odmietnutiu spravodlivosti sťažovateľke.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezú).

Ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy v danej veci konal, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať finančné zadostučinenie v sume 3 319,39 €.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadostučinenia, pri určení ktorého ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistený stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 136/2005 ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadostučinenie v sume 2 000 €, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právna zástupkyňa sťažovateľky si v sťažnosti uplatnila trovy konania v sume 305,54 €.

Ústavný súd podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 303,31 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti – vykonané v roku 2010) v hodnote po 120,23 € a dva režijné paušály v hodnote po 7,21 € plus 19 % DPH, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2011